

Sygn. akt II Ca 637/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Arkadiusz Lisiecki
Sędziowie	SSO Grzegorz Ślęzak SSR del. Przemysław Maciejewski (spr.)
Protokolant	sekr. sądowy Anna Owczarska

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa R. K.

przeciwko A. K.

o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 31 lipca 2013 roku, sygn. akt III RC 398/13

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że ustala, iż alimenty zasądzone od powoda R. K. na rzecz pozwanej A. K. wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie I C 1140/10 wygasły z dniem 1 sierpnia 2013 roku.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Ca 637/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 31 lipca 2013 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. po rozpoznaniu sprawy z powództwa R. K. przeciwko A. K. o wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego oddalił powództwo.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 18 października 2010 roku w sprawie sygn. akt I C 1140/10 ustalono alimenty od powoda R. K. na rzecz pozwanej A. K. w kwocie po 300 zł miesięcznie. W tym czasie powód utrzymywał się z renty w wysokości 555 zł. A. K. mieszkała z matką H. K., która także pozostawała na rencie w wysokości 630 zł miesięcznie.

Aktualnie powód R. K. ma 51 lat, jest rencistą. Pobiera okresowo rentę z tytułu niezdolności do pracy w wysokości 730, 93 zł miesięcznie brutto. Oprócz pozwanej nie ma nikogo na utrzymaniu. Mieszka w (...) w P.(...) w mieszkaniu mamy, która jest osobą chorą i przebywa w Szpitalu (...) w B..

Koszty związane z utrzymaniem mieszkania tj. czynsz 314 zł, opłaty za energię elektryczną 131 zł co 2 miesiące, za telefon 24 zł miesięcznie pokrywa matka powoda, której R. K. daje na ten cel kwotę 150 zł miesięcznie. Powód wykupuje obiady na stołówce co kosztuje go 195 zł miesięcznie. Na zakup żywności do przygotowania śniadań i kolacji wydaje około 200 zł miesięcznie, zaś na zakup środków czystości około 50 zł. Leczy się na epilepsję i ciśnienie. Na leczenie wydaje około 50 zł miesięcznie.

A. K. ma 20 lat. W roku szkolnym 2011/2012 ukończyła (...) Szkołę Zawodową w Zespole Szkół (...) w P.(...). o trzyletnim okresie nauczania. Zdała egzamin czeladniczy w maju 2013 roku i uzyskała świadectwo czeladnicze. Zwłoka w przystąpieniu do egzaminu wynikała z faktu, że pozwana musiała uzupełnić rocznie praktyki, albowiem praktyki, jakie odbywała w roku szkolnym 2011/2012 nie zostały uwzględnione, gdyż fryzjer, u którego pozwana je odbywała nie zarejestrował jej. Za praktyki otrzymywała kwoty 130-150 zł, które przeznaczała na dojazdy na praktyki i zakup śniadania.

Aktualnie A. K., od września 2012 roku uczy się w Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych w P. w trybie zaocznym. Zajęcia odbywają się w co drugi weekend. Planowany termin zakończenia szkoły przypada na czerwiec 2015 roku.

Pozwana jest zarejestrowana jako bezrobotna, bez prawa do zasiłku, nie korzysta z pomocy finansowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w S.. Leczy się u okulisty. Wymiana okularów kosztuje ją około 300 zł. Na wyżywienie wydaje około 300 zł, na zakup ubrań około 30 zł miesięcznie, na zakup kosmetyków i środków higienicznych około 70 zł, na dojazdy do szkoły około 70 zł miesięcznie.

Mieszka z matką H. K., która pobiera rentę w miesięcznej kwocie 651,02 zł netto. Matka pozwanej korzysta z pomocy finansowej MOPS-w S. w formie zasiłku rodzinnego kwocie 115,00 zł miesięcznie i dodatku na pokrycie wydatków związanych z dojazdami dziecka do szkoły w wysokości 50 zł miesięcznie. Koszty utrzymania domu, w którym mieszka pozwana wynoszą około 350 zł miesięcznie. Na kwotę tę składają się opłaty: za energię elektryczną, wodę, gaz, podatek od nieruchomości, telefon. Matka pozwanej wydaje nadto kwotę około 500 zł miesięcznie na zakup opału na zimę. Na swoje leczenie H. K. przeznacza około 70 zł miesięcznie.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, iż powództwo nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 138 KRO każda ze stron może domagać się zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego w razie zmiany stosunków. Przez zmianę stosunków rozumieć należy istotne zwiększenie bądź zmniejszenie możliwości majątkowych, zarobkowych zobowiązanego lub też usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego do świadczenia alimentacyjnego. Przy czym w kontekście niniejszej sprawy podkreślenia wymaga fakt, że zgodnie z art. 133 § 1 i 3 KRO rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba, że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania samodzielnego utrzymania się.

W przedmiotowej sprawie powód jest zobowiązany do świadczeń alimentacyjnych na rzecz swojej pełnoletniej córki. W takiej sytuacji mógłby się skutecznie domagać uchylenia obowiązku alimentacyjnego wobec niej, gdyby była ona w stanie utrzymać się samodzielnie, tzn. gdyby osiągnęła samodzielność życiową. Gdy taka sytuacja nie zachodzi obowiązek alimentacyjny względem dzieci, bez względu na ich wiek nadal istnieje (por. wyrok SN z dnia 12 maja 1998 roku, IICKN722/97, niepubl.).

W niniejszej sprawie powód nie wykazał, że jego córka jest w stanie utrzymać się samodzielnie. Ukończyła ona wprawdzie (...) Szkołę Zawodową i zdała egzamin czeladniczy, jednakże pomimo, że jest zarejestrowana jako

bezrobotna nie ma żadnych propozycji pracy. Obecnie kontynuuje naukę w Liceum Ogólnokształcącym. Zakończenie nauki pozwoli jej na uzyskanie wykształcenia średniego co w przyszłości pozwoli jej na zdobycie wykształcenia niezbędnego do znalezienia pracy i usamodzielnienia się.

Podkreślenia wymaga, że obowiązek rodziców wobec dziecka mieści w katalogu obowiązków troszczenia się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka nałożonych przez ustawodawcę w art. 96 KRO. Czas trwania tego obowiązku nie jest ograniczony terminem i nie pozostaje też w zależności od osiągnięcia przez uprawnionego określonego stopnia wykształcenia. Dziecko, które osiągnęło nie tylko pełnoletność, ale zdobyło także wykształcenie umożliwiające na samodzielne utrzymanie, nie traci uprawnień do alimentów, jeżeli np. chce kontynuować naukę i zamiar ten znajduje usprawiedliwienie w dotychczas osiągniętych wynikach nauce (por. wyrok SN z dnia 14 listopada 1998 roku, III CKN 257/97, opubl. OSNC 1998 nr 4, poz.70).

Sąd nie znalazł także podstaw do uchylenia obowiązku alimentacyjnego powoda względem pozwanej na podstawie art. 133 § 3 KRO. albowiem świadczenie alimentacyjne powoda nie jest połączone z nadmiernym dla niego uszczerbkiem a także brak jest podstaw do stwierdzenia, że pozwana nie dokłada starań w celu uzyskania samodzielnego utrzymania się.

Z uwagi na powyższe na podstawie art. 138 KRO oddalono powództwo.

Sąd nie orzekł o kosztach procesu, gdyż powód przegrał sprawę w całości.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód R. K. zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

- brak wszechstronnego rozważenia okoliczności sprawy i naruszenie przepisów postępowania art. 233 § 1 KPC poprzez błędną ocenę materiału dowodnego i nierozważnie go w sposób bezstronny i wszechstronny - w tym zeznań powoda i pozwanej co doprowadziło do bezzasadnego uznania, że świadczenia alimentacyjne powoda nie są połączone z nadmiernym dla niego uszczerbkiem i błędne ustalenie że brak jest podstaw do stwierdzenia, że pozwana nie dokłada starań w celu uzyskania samodzielnego utrzymania się

- bezpodstawne uznanie, że powód nie wykazał, że pozwana nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie

- bezzasadne uznanie, że o braku możliwości samodzielnego utrzymania się świadczy brak propozycji pracy pomimo tego, że pozwana nie dokłada żadnych starań w celu podjęcia zatrudnienia, jest osobą bezrobotną

- brak odniesienia ustalonego stanu faktycznego do rozważań prawnych

- błędna ocena materiału dowodnego w postaci zaświadczeń lekarskich i decyzji o stanie zdrowia powoda

- błędną ocenę sytuacji pozwanej w zakresie możliwości samodzielnego utrzymania się

W oparciu o powyższe zarzuty wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o obniżenie wysokości świadczeń alimentacyjnych na rzecz A. K. do kwoty 50 złotych miesięcznie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest o tyle skuteczna, że jej skutkiem jest zmiana zaskarżonego wyroku.

Jak słusznie podnosi skarżący w apelacji Sąd Rejonowy nie rozważył wszechstronnie całego materiału dowodowego dopuszczając się naruszenia przepisów art. 138 KRO i art. 135 KRO. W konsekwencji niezasadnie oddalił wniesione przez R. K. powództwo o wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego uznając, iż we wzajemnych stosunkach obowiązanego do alimentów R. K. oraz uprawnionej A. K. nie zaszła zmiana powodująca potrzebę zmiany zakresu obowiązku alimentacyjnego.

Przez zmianę stosunków o jakiej mowa w art. 138 § 1 KRO rozumieć należy wszelkie zmiany w statusie ekonomicznym stron powodujące zmianę (zwiększenie, ale i zmniejszenie) zakresu usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub też zmianę (zwiększenie, ale i zmniejszenie) zakresu możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Zmiana stosunków może doprowadzić zarówno do zmiany wysokości (podwyższenia lub obniżenia) obowiązku alimentacyjnego, jak i do jego wygaśnięcia. Zmiana stosunków, którą ma na względzie art. 138 KRO może polegać między innymi na stwierdzeniu ustania obowiązku alimentacyjnego, wobec odpadnięcia którejs z przesłanek uzasadniających ten obowiązek, czy to po stronie uprawnionej, czy to po stronie zobowiązanej.

Zważyć przy tym należy, iż po osiągnięciu pełnoletności zobowiązany do alimentacji rodzic może zwolnić się z obowiązku alimentacyjnego względem dorosłego nieusamodzielnionego ekonomicznie dziecka, jeżeli jego wykonywanie jest połączone z nadmiernym dla niego uszczerbkiem lub jeśli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania (art. 133 § 3 KRO).

Tymczasem Sąd Rejonowy wydając zaskarżony wyrok w sposób nieuzasadniony, nie mający oparcia poczynionych ustaleniach faktycznych uznał, iż A. K. nie jest w stanie samodzielnie utrzymać się. Powódka – jak wynika z niekwestionowanych ustaleń faktycznych - poza uzyskaniem pełnoletności, zdobyła kwalifikacje zawodowe w zawodzie fryzjera – uzyskała tytuł czeladnika. Wprawdzie powódka w chwili obecnej nie uzyskuje żadnych dochodów i jest zarejestrowana jako osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku ale nie oznacza to, że nie może utrzymać się samodzielnie. Posiadając konkretny zawód powinna poczynić starania znalezienia pracy i podjęcia zatrudnienia w swoim wyuczonym zawodzie nie czekając beczynnienie na propozycje ofert pracy z Urzędu Pracy.

Dla oceny sytuacji powódki nie powinna mieć znaczenia okoliczność kontynuowania przez powódkę nauki w Liceum Ogólnokształcącym. Powódka posiada wykształcenie zawodowe i konkretny zawód pozwalający jej na podjęcie pracy już w chwili obecnej. Nauka w Liceum Ogólnokształcącym pozwoli powódce uzyskać jedynie średnie ogólne wykształcenie nie wpływając w żaden sposób nie podniesienie jej obecnych kwalifikacji. Nie da jej również innych kwalifikacji a jedynie może otworzyć – po zakończeniu nauki – drogą do dalszego kształcenia i poszukiwania innego zawodu. Zważyć przy tym należy, iż powódka kontynuuje naukę w Liceum w trybie zaocznym, na zajęcia uczęszcza w weekendy, co w żaden sposób nie pozbawia ją możliwości podjęcia zatrudnienia w dni powszednie.

Powódką jest osobą młodą, zdrową, posiadającą konkretny zawód i nic nie stoi na przeszkodzie w podjęciu przez nią zatrudnienia, nawet jeśli nie w zawodzie fryzjera to w innym zawodzie nie wymagającym szczególnych kwalifikacji. Uzyskanie możliwości samodzielnego utrzymania się przez pozwaną stanowi samodzielną przesłankę do wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego.

Niezależnie od powyższych rozważań wskazać należy, iż Sąd Rejonowy również nietrafnie ocenił sytuację materialną, osobistą i zdrowotną pozwanego uznając, iż alimenty w dotychczasowej wysokości nie są połączone z nadmiernym dla niego uszczerbkiem. Tymczasem pozwany, jak wynika z ustaleń Sądu Rejonowego, jest rencistą uzyskując świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy w wysokości 730,93 zł. Mieszka z chorą matką, która cierpi na Alzheimera i wymaga opieki i pomocy przy najprostszych czynnościach życia codziennego. Pozwany nadto sam choruje na epilepsję i nadciśnienie tętnicze i nie może znaleźć zatrudnienia z uwagi na padaczkę. Biorąc pod uwagę wysokość wydatków związanych z jego utrzymaniem oraz leczeniem nie można, w kontekście zmiany sytuacji powódki, która jest w stanie utrzymać się samodzielnie, uznać, iż obowiązek płacenia alimentów w dotychczasowej wysokości nie jest połączony z nadmiernym uszczerbkiem dla powoda.

Biorąc zatem pod uwagę powyższe, dzielając zarzuty podniesione w apelacji, Sąd na podstawie art. 386 § 1 KPC uwzględnił apelację powoda i zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że ustalił, iż alimenty zasądzone od powoda R. K. na rzecz pozwanej A. K. wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie I C 1140/10 wygasły z dniem 1 sierpnia 2013 roku.

Na oryginale właściwe podpisy